

## **ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ**

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς αυτή αφορά στην άμεση επαφή των φοιτητών και σπουδαστών με τον εργασιακό χώρο. Η Πρακτική Άσκηση συμβάλλει στην καλύτερη αξιοποίηση σε επαγγελματικό επίπεδο των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν οι φοιτητές και οι σπουδαστές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, στην ευκολότερη και επωφελέστερη ένταξη των αποφοίτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης και κατάρτισης στο παραγωγικό σύστημα της χώρας, καθώς και στη δημιουργία ενός δίαυλου αμφίδρομης μεταβίβασης των πληροφοριών μεταξύ των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και των παραγωγικών φορέων. Είναι ένας τρόπος σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη. Η εφαρμογή της αποκτημένης γνώσης στην αγορά εργασίας μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, καθώς και στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των τελειόφοιτων. Επίσης, η απόκτηση τέτοιων εμπειριών μπορεί να βοηθήσει στον σωστό επαγγελματικό προσανατολισμό του σπουδαστή και του φοιτητή, οι οποίοι, σε πολλές περιπτώσεις, ενδέχεται να μην έχουν ορίσει τους επαγγελματικούς τους στόχους.

Η γνωριμία και η απόκτηση ουσιαστικής επαφής των φοιτητών και σπουδαστών με τον εργασιακό χώρο αποτελεί σημαντικό μέρος του προγράμματος σπουδών στα περισσότερα συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Στα πλαίσια αυτά, το περιεχόμενο των προπτυχιακών σπουδών έχει σήμερα αναμορφωθεί, ώστε να περιλαμβάνει την εφαρμογή της αποκτημένης γνώσης, δυνατότητα που θα κληθεί να επιδείξει ο απόφοιτος στο πρώτο του εργασιακό περιβάλλον. Για παράδειγμα, στις Πολυτεχνικές Σχολές στη Γαλλία έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα λειτουργικό ένα σύστημα σταδιακής ανάπτυξης πρακτικής άσκησης (ένας μήνας στο τρίτο έτος, τρεις μήνες στο τέταρτο και έξι μήνες στο πέμπτο), το οποίο τροφοδοτεί το φοιτητή με την ανάλογη με τις θεωρητικές του γνώσεις εξοικείωση με το επάγγελμα, με αποτέλεσμα τελικά να αποκτά - μαζί με την εμπειρία από το πέρασμα από όλες τις φάσεις πραγματοποίησης ενός έργου - και τη δυνατότητα προσανατολισμού ως προς την επιλογή εξειδικεύσεων στην περαιτέρω προπτυχιακή και μεταπτυχιακή ενδεχομένως πορεία του. Εξάλλου, σε άλλες χώρες του εξωτερικού, τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης εστιάζουν σαφώς στην επίτευξη μεγάλων δεικτών απορρόφησης των αποφοίτων τους από την αγορά εργασίας, διαμέσου της αποτελεσματικής δραστηριοποίησής τους προς την κατεύθυνση της αγοράς εργασίας. Τούτο αποτελεί βασικό κριτήριο για την επιλογή ενός Ιδρύματος από τους υποψήφιους φοιτητές. Μάλιστα σε πολλά Ιδρύματα, η σύνδεση αγοράς εργασίας και παροχής γνώσεων φτάνει στην πιο δημιουργική της μορφή με τη δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της καινοτομίας και επιχειρηματικότητας των τελειοφοίτων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσα από αυτή τη δραστηριότητα.

Στην Ελλάδα, η Πρακτική Άσκηση στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης μέχρι σήμερα είχε μεγάλη συμμετοχή φοιτητών, ενώ αποτελεί επί μακρόν θεσμοθετημένο τμήμα των προγραμμάτων σπουδών που προφέρονται από τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ). Για όλα τα Τμήματα των ΤΕΙ η Πρακτική Άσκηση είναι μέρος του Προγράμματος Σπουδών με σαφές θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και κομβικό σημείο ενίσχυσης του τεχνολογικού τους

χαρακτήρα. Διαμέσου της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων ΕΠΕΑΕΚ I & II, ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης στην Ανώτατη Εκπαίδευση ενισχύθηκε, οργανώθηκαν τα Γραφεία Διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγική διαδικασία και αναπτύχθηκαν δράσεις ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας των τελειοφοίτων. Σε μεγάλο βαθμό όμως ακόμη, ο απόφοιτος οφείλει να αυτοσχεδιάσει ως προς τη στρατηγική εξεύρεσης εργασίας, τη σύνδεση των γνώσεών του με τις επαγγελματικές απαιτήσεις και την μελλοντική ένταξή του στο εργασιακό περιβάλλον.

**Ωστόσο, παρά τη σταδιακά αυξανόμενη υλοποίηση προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης και τη δημιουργία μιας σταθερής και μόνιμης σχέσης συνεργασίας των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης με το εργασιακό περιβάλλον, αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι τα ποιοτικά αποτελέσματα από την υλοποίηση των προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης συχνά υπολείπονται των στόχων και των προσδοκιών από αυτά. Βασικός στόχος λοιπόν της υλοποίησης νέων προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013» είναι η ποιοτική αναβάθμιση, η επέκταση και η ενίσχυση των προγραμμάτων της Πρακτικής Άσκησης, με απώτερο σκοπό την επίτευξη ουσιαστικής αμφίδρομης ανάδρασης μεταξύ Ανώτατης Εκπαίδευσης και εργασιακού χώρου στο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών στις βαθμίδες και τα επίπεδα της εκπαίδευσης που έχουν έξοδο στην αγορά εργασίας. **Επιδιώκεται δηλαδή όχι μόνο η τυπική, αλλά και η ουσιαστική σύνδεση της εκπαίδευσης με την παραγωγή, σε τέτοιο βαθμό ώστε η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών και σπουδαστών να μην αποτελεί μόνο αίτημα των Ιδρυμάτων προς την αγορά εργασίας, αλλά και αίτημα της αγοράς εργασίας προς όλα τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, τόσο τα Πανεπιστήμια, όσο και τα ΤΕΙ.****

Σκοπός των νέων χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων της Πρακτικής Άσκησης είναι η βελτίωση της οργάνωσης της Πρακτικής Άσκησης, η δημιουργία ενός σύγχρονου, προσαρμοσμένου στις απαιτήσεις της εποχής, μηχανισμού ανεύρεσης και προβολής των θέσεων υποδοχής σπουδαστών για την Πρακτική Άσκηση και η θεσμοθέτηση ενός μηχανισμού συνεχούς αξιολόγησης και βελτιστοποίησης του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης. Προωθείται η ανάπτυξη πλαισίου κινήτρων, τόσο για την αύξηση των συμμετεχόντων φοιτητών και σπουδαστών, όσο και για την προσέλκυση περισσότερων επιχειρήσεων υποδοχής της Πρακτικής Άσκησης.

Επιμέρους στόχοι της Πρακτικής Άσκησης είναι:

- Η απόκτηση μιας πρώτης εμπειρίας / προϋπηρεσίας σχετικής με το επάγγελμα ή/και η επαγγελματική ένταξη στο χώρο που πραγματοποιήθηκε η Πρακτική Άσκηση.
- Η ουσιαστικότερη αφομοίωση της επιστημονικής γνώσης μέσα από τη διαδικασία της ποιοτικότερης επαγγελματικής επιστημονικής εξάσκησης, η ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκουμένων φοιτητών και σπουδαστών και η ανάπτυξη επαγγελματικής συνείδησης.
- Η ομαλότερη μετάβαση των φοιτητών και σπουδαστών από το χώρο της προετοιμασίας τους στο χώρο της παραγωγής, των επιχειρήσεων και των οργανισμών.

- Η εξοικείωση των φοιτητών και σπουδαστών της Ανώτατης Εκπαίδευσης με το εργασιακό περιβάλλον και τις απαιτήσεις του επαγγελματικού χώρου, καθώς και με τις εργασιακές σχέσεις και το ύψος των απολαβών, όπως αυτές διαμορφώνονται στην ελληνική πραγματικότητα.
- Η καλλιέργεια ευνοϊκών συνθηκών για τη δημιουργική συνάντηση διαφορετικών επιστημονικών κλάδων και η ενθάρρυνση της αυτενέργειας και της επαγγελματικής επινοητικότητας των ασκουμένων.
- Η δημιουργία ενός δίαυλου αμφίδρομης μεταβίβασης πληροφοριών μεταξύ Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης και παραγωγικών φορέων, ώστε να διευκολύνεται η μεταξύ τους συνεργασία.
- Η ενσωμάτωση των νέων τάσεων και αναγκών της αγοράς εργασίας και της ζήτησης για συγκεκριμένες ειδικότητες και δεξιότητες των αποφοίτων στα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται από τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας.

Οι προϋποθέσεις που τίθενται για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων είναι:

- η ενίσχυση των φοιτητών και σπουδαστών και η ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία μέσω των κατάλληλων μηχανισμών που έχουν αναπτυχθεί στα Ιδρύματα Ανωτάτης Εκπαίδευσης.
- η ορθή ενημέρωση των ασκουμένων φοιτητών και σπουδαστών για τον χώρο στον οποίο πρόκειται να πραγματοποιήσουν την Πρακτική τους Άσκηση.
- η θέσπιση πρωτοκόλλου συνεργασίας και κανόνων δεοντολογίας μεταξύ των Ιδρυμάτων και των φορέων υποδοχής ασκουμένων.
- η διάχυση της ενημέρωσης στα ενδιαφερόμενα μέρη (ενδεικτικά χρήση ηλεκτρονικής ιστοσελίδας, ενσωμάτωση της Πρακτικής Άσκησης στους οδηγούς σπουδών, ειδικό πρόγραμμα ενημέρωσης φοιτητών και σπουδαστών από τα πρώτα εξάμηνα σπουδών, πρόγραμμα ενημέρωσης χώρων υποδοχής κ.α.).

Στην Ελλάδα, η Πρακτική Άσκηση των σπουδαστών στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) αποτελεί επί μακρόν θεσμοθετημένο τμήμα των προγραμμάτων σπουδών. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, οι σπουδαστές των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, πραγματοποιούν υποχρεωτικά εξάμηνη Πρακτική Άσκηση στο συγκεκριμένο επάγγελμα μετά το τέλος του εβδόμου εξαμήνου σπουδών και αφού έχουν παρακολουθήσει με επιτυχία μεγάλο μέρος των υποχρεωτικών ωρών του Προγράμματος Σπουδών. Το ισχύον θεσμικό και νομικό πλαίσιο για την Πρακτική Άσκηση των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας (ΤΕΙ), το οποίο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για την υποβολή των προτάσεων στα πλαίσια του ΕΠΕΔΒΜ 2007-2013 περιλαμβάνει συγκεκριμένα τα εξής:

- Άρθρο 24 του Ν.1404/83 - Καθιέρωση της Πρακτικής Άσκησης ως μέρος του διδακτικού έργου.
- Π.Δ. 174/85 (Φ.Ε.Κ.59/τ.Α /29-3-85) - Εισαγωγή του Πλαισίου της Οργάνωσης, Εποπτείας και Αξιολόγησης της Πρακτικής Άσκησης.

- Εγκύκλιος Ε5/332/22-1-86 και Ε5/1387/16-6-94 - Καθορισμός Έναρξης και Περιόδων Πρακτικής Άσκησης.
- Υ.Α. 98704 (Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εργασίας ) της 9/10-12-86 - Καθορισμός Δικαιολογητικών για την Επιχορήγηση Επιχειρήσεων από τον ΟΑΕΔ για Πρακτική Άσκηση Σπουδαστών ΤΕΙ και ΣΕΛΕΤΕ.
- Εγκύκλιοι Ε5/3196/10-5-87, Ε5/4942/12-9-89, Ε5/776/21-2-89, Ε5/2857/14-6-90 και Ε5/3934/21-9-90 (ΦΕΚ 693/τ.Α/5-11-90 (Διευκρινίσεις - Επισημάνσεις σε Θέματα Εφαρμογής της Πρακτικής Άσκησης), Ε5/1303/86 (Φ.Ε.Κ. 168/τ.Β/10.4.86) και Ε5/347/15-2-95 (Καθορισμός και Υπολογισμός Ασφαλιστικής Κάλυψης Ασκούμενων) (σχετικές και οι Εγκύκλιοι Α24/375/29.5.86 και Α24/370/5/21-12-94 περί ασφάλισης κατά του κινδύνου ατυχήματος).
- Ε5/5059/6-7-87 και Ε5/5456/16-7-87 περί του Βιβλίου Πρακτικής Άσκησης.
- Άρθρο 12 του Ν.1351/83 και άρθρο 71 του Ν.1566/85-Φ.Ε.Κ. 167/τ.Α - Καθιέρωση Αποζημίωσης των Ασκούμενων Σπουδαστών).
- Ε5/1258/86 (ΦΕΚ 183/τ.Β/27.3.86 και Φ.Ε.Κ. 456/τ.Β/17.7.86) - Καθορισμός της Αποζημίωσης των ασκούμενων στο Δημόσιο Τομέα (Ε5/8711/10-12-86 και Ε5/4967/30-6-87 διευκρινίσεις επί της αποζημίωσης).

Ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης συνδέεται με το επίκεντρο της φυσιογνωμίας και του ρόλου των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ως Ιδρυμάτων, με κατεύθυνση την εφαρμογή και διάδοση της Τεχνολογίας. Με το θεσμό της Πρακτικής Άσκησης γίνεται ουσιαστική σύνδεση της θεωρίας και της πράξης, της εκπαίδευσης και της παραγωγής. Η σύνδεση αυτή των σπουδαστών και των ιδρυμάτων κατ' επέκταση με τις συνθήκες και τα προβλήματα της παραγωγής, αποδίδει αμοιβαία θετικά αποτελέσματα και επενεργεί, έτσι ώστε η εκπαίδευση να παρέχει εφαρμόσιμες γνώσεις.

Με βάση το *ισχύον εκπαιδευτικό σύστημα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων*, τον *κεντρικό ρόλο και ευθύνη στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της Πρακτικής Άσκησης έχει το Τμήμα*. Η Πρακτική Άσκηση υποστηρίζεται επιστημονικά και διοικητικά από το Τμήμα με την εμπλοκή:

- Του Υπευθύνου της Πρακτικής Άσκησης
- Της Επιτροπής της Πρακτικής Άσκησης
- Των Εποπτών της Πρακτικής Άσκησης και
- Της Γραμματείας του Τμήματος.

Τα νέα έργα Πρακτικής Άσκησης που θα χρηματοδοτηθούν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013» σχεδιάζονται και υλοποιούνται μαζί με τις δράσεις των έργων που αφορούν στα Γραφεία Διασύνδεσης και στην Επιχειρηματικότητα συνολικά υπό τη σκέπη της Δομής Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ). Στο σχεδιασμό των δράσεων του έργου της Πρακτικής Άσκησης των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων διατηρείται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης της πρακτικής άσκησης διαμέσου των Τμημάτων, καθώς και ο διακριτός

ρόλος του έργου στην επιστημονική, διαχειριστική και διοικητική λειτουργία της πρακτικής άσκησης.

Έχοντας ως στόχο τη βελτίωση της οργάνωσης της Πρακτικής Άσκησης με ενδεχόμενη αναβάθμιση και αξιοποίηση της υπάρχουσας υποδομής, του υπάρχοντος στελεχιακού δυναμικού και των μηχανισμών του Ιδρύματος, τη δημιουργία και ενίσχυση ενός σύγχρονου, προσαρμοσμένου στις απαιτήσεις της εποχής, μηχανισμού εξεύρεσης φορέων υποδοχής και θέσεων Πρακτικής Άσκησης συναφών με το γνωστικό αντικείμενο των ασκουμένων, καθώς και τη θεσμοθέτηση ενός μηχανισμού συνεχούς αξιολόγησης και βελτιστοποίησης του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης, δράσεις που δύναται να συμβάλουν προς την κατεύθυνση αυτή είναι:

- Η απλοποίηση (μείωση της γραφειοκρατίας) και συστηματοποίηση των διαδικασιών υλοποίησης των προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης.
- Η ηλεκτρονική υποστήριξη του προγράμματος μέσω κεντρικών δικτυακών τόπων.
- Η έγκαιρη ενημέρωση και πληροφόρηση των σπουδαστών για τις απαιτούμενες διαδικασίες προετοιμασίας και υλοποίησης της Πρακτικής Άσκησης.
- Η καθιέρωση μίας συστηματικότερης μεθόδου παρακολούθησης της Πρακτικής Άσκησης από τους Επιστημονικούς Υπεύθυνους.
- Η παροχή κινήτρων σε επιχειρήσεις για παροχή θέσεων Πρακτικής Άσκησης.
- Η καθιέρωση επιπλέον κριτηρίων επιλογής των ασκουμένων.

#### Συστηματική παρακολούθηση και εποπτεία των προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης

Η σωστή υλοποίηση του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης απαιτεί τη συστηματική παρακολούθησή του, μέσω μηχανισμών επίβλεψης ως προς την προσφερόμενη ποιότητα για τον ίδιο το σπουδαστή και κατ' επέκταση για το οικείο Τμήμα. Η προτεινόμενη μέθοδος παρακολούθησης, εποπτείας και αξιολόγησης του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης θα αποτελέσει βασικό κριτήριο αξιολόγησης για τη χρηματοδότηση των εν λόγω έργων.

Ο σαφής καθορισμός των δραστηριοτήτων / αντικειμένων απασχόλησης του ασκούμενου σπουδαστή, σε συνεργασία με τον επόπτη και τον αρμόδιο επιβλέποντα από τον φορέα παροχής Πρακτικής Άσκησης θεωρείται το βασικότερο στοιχείο, τόσο της επίτευξης των στόχων της Πρακτικής Άσκησης, όσο και των μεθόδων παρακολούθησης και αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να χρηματοδοτηθεί η δημιουργία τεύχους, στο οποίο θα υπάρχει τόσο η αναλυτική έκθεση πεπραγμένων των σπουδαστών, όσο και η έκθεση επίδοσης για τον ασκούμενο από το φορέα απασχόλησης. Το τεύχος αυτό θα πρέπει να τυποποιηθεί και να είναι κοινό για τους σπουδαστές όλων των τμημάτων ανά Ίδρυμα. Σκόπιμη επίσης θεωρείται η δημιουργία, σε συνεργασία με το ΔΑΣΤΑ, εντύπου αξιολόγησης των υλοποιούμενων προγραμμάτων (με εξασφάλιση συμβατότητας με τα πρότυπα της Α.ΔΙ.Π). Ενδεικτικές δράσεις, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνονται είναι οι εξής: σαφής προγραμματισμός και περιγραφή της εργασίας που θα αναλαμβάνει

κάθε ασκούμενος σε συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή, ενδιάμεση παρουσίαση της εργασίας του ασκούμενου, δημιουργία ερωτηματολογίων και συμπλήρωσή τους, τελική έκθεση αξιολόγησης από τον επιβλέποντα καθηγητή για κάθε θέση πρακτικής άσκησης.

#### Άμεση επικοινωνία σπουδαστή - εργοδότη με το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης κατά τη διάρκεια εκπόνησης της πρακτικής άσκησης

Επισημαίνεται η ανάγκη λειτουργίας του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης κατά την περίοδο που εκπονείται η Πρακτική Άσκηση από τους σπουδαστές. Η άμεση επαφή του σπουδαστή, αλλά και του εργοδότη, με το Γραφείο κατά την υλοποίηση της Πρακτικής Άσκησης είναι σημαντική για την επίλυση τυχόν προβλημάτων.

#### Οργάνωση δυνατότητας Πρακτικής Άσκησης για σπουδαστές ΑμεΑ και σπουδαστές προερχόμενους από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες

Τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες βιώνουν καθημερινά σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος διακρίσεις και αποκλεισμούς, για την άρση των οποίων απαιτείται μια ουσιαστική μεταρρύθμιση της εκπαίδευσής τους. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητη η δημιουργία μηχανισμών εύρεσης κατάλληλων θέσεων Πρακτικής Άσκησης για τις ομάδες σπουδαστών ΑμεΑ, καθώς και σπουδαστές προερχόμενους από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Επίσης, ιδιαίτερα σημαντική είναι και η ανάληψη ειδικών δραστηριοτήτων για την κατάλληλη πληροφόρηση, προετοιμασία, υποστήριξη και ενδυνάμωση των συγκεκριμένων ομάδων ατόμων.

#### Οργάνωση δυνατότητας Πρακτικής Άσκησης στο εξωτερικό

Αφορά στη δημιουργία μηχανισμών διασύνδεσης με Ιδρύματα Ανωτάτης Εκπαίδευσης, παραγωγικούς φορείς, οργανισμούς και φορείς απασχόλησης άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να προσφέρεται στους σπουδαστές η δυνατότητα εκτέλεσης Πρακτικής Άσκησης σε αυτές τις χώρες. Μια τέτοια εμπειρία μπορεί να αποβεί πολύ θετική, καθώς δίνει στους σπουδαστές μια ευρύτερη εικόνα για τις συνθήκες της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και τους διευκολύνει στην απόφαση συνέχισης των σπουδών τους ή και εύρεσης εργασίας σε ξένη χώρα.

**Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης από το ΕΣΠΑ μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:**

[www.edulll.gr/wp-content/uploads/2009/03/dasta\\_TEI\\_3\\_epikair.doc](http://www.edulll.gr/wp-content/uploads/2009/03/dasta_TEI_3_epikair.doc)